

N:o 54.

Af herr **P. Jönsson** i Färeköp, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande ändring af 11 § lagen angående sparbanker.*

Lag angående sparbanker den 29 juli 1892 § 11 stadgar bland annat: Lämnas lån mot borgen eller pant af skuldebref med borgen, skall, där icke gäldenären utfäster sig att inom tre månader återgälda lånet, sparbankens styrelse förbehålla sig rätt att, om den så finner nödigt, uppsäga detsamma till återbetalning inom tre månader.

Utöfver tio år må icke lån, hvarom nu är sagdt, utestå; skolande å lån af ifrågavarande beskaffenhet, som utestår längre tid än ett år, afbetalning årligen göras med belopp, som i förhållande till den tid, för hvilken lånet beviljats, blifvit i skuldebrefvet bestämdt, där icke styrelsen begagnat sin rätt att uppsäga lånet till betalning på en gång. Så länge lånet kvarstår, skall styrelsen årligen underkasta detsamma förnyad pröfning.

Denna lagbestämmelse har lämnat rum för Kungl. Maj:ts befallningshafvandes ombud att göra anmärkning mot det, att stående lån af sparbank beviljats mot förbindelse med säkerhet af borgen och inteckningar öfverskridande hälften af taxeringsvärdet å de fastigheter, hvari inteckningarna meddelats, oaktadt sparbanksstyrelsen vid noggrann ompröfning funnit säkerheten betryggande, hvadan inga skäl förelåge att använda sin rätt att uppsäga lånet till betalning på en gång, så mycket mindre, då ingen förlust för banken visats å dylika lån.

Af den utbredning sparbanksrörelsen tagit å vissa orter på landet framgår tydligtvis, att berörda lånesätt, att få stående lån med säkerhet i jordbruksfastighet utöfver halfva taxeringsvärdet då inteckningarna jämväl förses med borgen, må anses vara af ingripande värde för mindre jordbrukare. Låntagare vända sig naturligtvis till närmaste bank i landsorten, där styrelsen också har nära kännedom om erbjudna säkerhetens beskaffenhet.

Då dylika säkerheter — in-teckningar öfver halfva taxeringsvärdet, förstärkta med borgen — äro för sparbankerna lätta att åtkomma, hvilket däremot icke är fallet med in-teckningar liggande under halfva taxeringsvärdet, skulle det för sparbankerna innebära en afgjord fördel, om möjligheten för dem underlättades att i dylika säkerheter placera en del af sina kapital.

För småbrukare är det af vikt att kunna förbättra sina hemman, men icke allom gifvet att kunna amortera nämnvärdt på närmaste tiden, utan de måste till en tid anlita stående lån och såsom hypotek använda in-teckning utöfver halfva taxeringsvärdet. Därför är det en fördel jämväl för jordbruket och dess idkare, om genom en väl afvägd anordning tillfälle lämnas för behöfvande låntagare i orten att på ett sundt sätt under skäligen villkor erhålla lån af tillgängliga medel och dymedelst undgå nödvändigheten att annars anlita de enskilda bankerna i städerna med korta papper och det för småfolket till ruin ledande växelsystemet. Och må det för sparbank vara af vikt att begagna tillfälle till utlåning, då pröfvad säkerhet erbjudes, hellre än att insätta medlen på deposition mot lägre ränta i enskild bank.

Med hänsyn härtill må det vara rimligt, att lagstiftningen i möjlig mån underlättar låneförhållandena för nuvarande innehafvare af egna hem, då detta kan åstadkommas utan någons uppoffring, och enär sistlidne Riksdag visade ett så behjärtansvärdt tillmötesgående vid förslag till bildandet af nya egna hem som att lämna stående lån intill $\frac{5}{6}$ af hela värdet, så må det icke vara mer än följdriktigt, att sparbank må bevilja stående lån mot en pröfvad säkerhet af in-teckning inom taxeringsvärdet, då därjämte finnes borgen, helst som sparbanksstyrelsen har uppsägningsrätt i eventuella fall.

Af hvad sålunda anförts, vågar jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande af förslag till sådan ändring af § 11 mom. 3 i gällande lag angående sparbanker, att lån mot säkerhet af borgen jämte in-teckningar inom taxeringsvärdet icke inbegripas under de lån, som inom 10 år måste vara inbetalda.

Stockholm den 24 januari 1905.

Per Jönsson.